

νεοελληνικὴν κοινωνίαν. Οὐδὲν ἔργον καθίσταται πατροπαράδοτον ὅπως ἐν τῇ γηραιᾷ Ἀγγλίᾳ, ἔνθα ὑπάρχουσιν οἰκογένειαι αἰώνων ὅλων διασώζουσαι τὸ πατρικὸν ἐπάγγελμα. Ἡ τέχνη δέον νὰ ᾖ πατροπαράδοτος ἀναπτυσσομένη διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῆς νέας γενεᾶς, ἥτις ἔνα λίθον, κομψὸν, κατὰλληλον, χρησιμώτατον νὰ προσθέσῃ πρὸς συντέλειαν τοῦ οἰκοδομήματος. Ἰδοὺ τὸς τρόπος πρὸς σχηματισμὸν τοῦ μεγαλείου τῶν ἐθνῶν πρὸς ἑξοχὸν ἀνάπτυξιν των. Πρακτικότης καὶ οὐχὶ θεωρία: Ἔργα καὶ ὁμιλίαι. Βιομήχανοι καὶ ὄχι δικηγόροι καὶ διδάσκαλοι. Ἐμελεῖτε σάτε τὸ ὡς αἶον ἐκεῖνο κεφάλαιον τὸ ἐπιγραφόμενον ὄργανον καὶ τὸν λὸν καὶ αἰτία κακῶν; Ἰδατε τὴν περιγραφὴν τοῦ φιλαργυρίου τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀσώτου; Ἡ φιλαργυρία ἀφ' ἐνός καὶ πολυτέλεια καὶ ἡ ἀσωτεία ἀφ' ἑτέρου, λέγει ὁ Γερυστάθης, τὰ δύο οὐκ ἔστιν ἀντικείμενα, αἱ δὲ δύο ὑπερβολαί, αἵτινες ἀναγκαστικῶς φέρουσι εἰς κτηνότητος καὶ βάρβαρον. Ἀμφότεροι ἦσαν πλούσιοι τῶν τοι, καὶ ὅμως ἀμφότεροι ἔζησαν καὶ ἐτελείωσαν δυστυχῶς ἐκ τῆς κακῆς χρήσεως τοῦ πλούτου των. Ἀναγκαστικῶς οὖν τις τὰ χωρία ταῦτα, σκεπτόμενος ἐπ' αὐτῶν, ρίπτει τὸ βλέμμα εἰς τὴν περὶ αὐτῶν κοινωνίαν δὲν δύναται ἢ νὰ ἀναλογίσῃ τὴν καθ' ἑκάστην ἀλήθειάν των, τὴν ζῶσαν αὐτῶν αἰσθητικὴν.

Περαιτέρω ἀπαντῶμεν τὸ ἡδύτατον ἐκεῖνο καὶ συγκινητικώτατον κεφάλαιον ὅπερ ἐπιγράφει ἡ δονὴ ἡ γλυκυτάτη. Ἡ ἄλλη ἡ ἡδονὴ αὕτη ἢ τὸ ἔλεος, ἡ χριστιανικωτάτη τῶν ἀρετῶν τὸ κοινωνικώτατον τῶν προτερημάτων. Ἰδοὺ ἡ ἀγαθὴ τοῦ πλοῦτος τοῦ χρησίου, ἡ χρησις ἐκείνη, δι' ἧς τοσαύτας συμπαθείας κτήσαντο τοσαῦτα μέλη τῆς συγχρόνου ἡμῶν κοινωνίας. Ἀναγκαστικῶς οὖν τὰ ὀνόματα καθ' ἑκάστην μνημονεύομεν, οἵτινες δεκαπλοῦν δαπανῶσιν εὐεργετοῦτες τὸν πλησίον ἢ ὅσα εἰς τὸν ἴδιον αἰῶνα ὦν ἡ πολυτέλεια καλεῖται πολυτέλεια εὐγνωμοσύνης. καὶ ἡ πατρις εἶνε ὁ κόσμος ὅλος. Τοιοῦτοί εἰσιν οἱ ἄνδρες οἱ τὴν ἐλπίδα ἀναστήσαντες, καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς παρὰσκευάζοντες. λέγει πού ὁ Γερυστάθης.